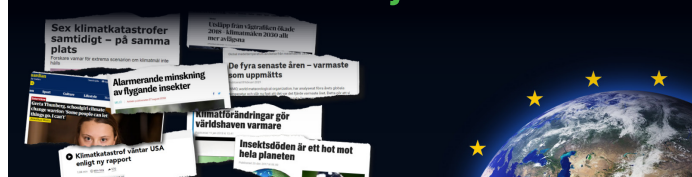

Gävle-Dala Natur

Rösta för natur och miljö i EU-valet!

Cirka 80 % av all klimat- och miljölagstiftning initieras på EU-nivå så det är jätteviktigt att rösta! Kretsarna i framför allt Falun och Gävle prioriterar att arbeta med EU-valet i vår. Uppemot 100 personer lyssnade på riksföreningens EU-strateg när han föreläste i Falun! Falukretsen har bildat en kampanjgrupp för att uppmärksamma EU-valets betydelse för miljö & klimat och ta plats i det politiska rummet.

– Vi planerar olika aktiviteter som att delta i den globala klimatmanifestationen den 19 april (arr. Fridays for future), dela ut flygblad på klädbytdagen och i postlådor, ha ett stånd på Å-festen under själva valhelgen m.m. säger Christine Riedwyl Gottberg, ordförande i Naturskyddsföreningen Falun. Dessutom förbereds opinionsbildande insändare och debattartiklar. Uppdateringar finns på kretsens hemsida.

Missa inte att använda din röst i EU-valet 9 juni! Hitta information, webinarier, undersökningar och beställ kampanjmaterial m.m. via QR-koden.

Mattias springer till Faluns alla reservat

För att uppmärksamma den biologiska mångfaldens dag planerar Mattias Ahlstedt att under v. 21 springa till alla Falu kommuns 35 naturreservat. Du kan heja på honom, förse honom med vätska på vägen eller kanske springa med en bit. Exakt startdatum och rutt, se Faluns webb.

Vill du att skogsutställningen ska komma till din ort?

Till sommaren 2023 skapade Skogsgruppen Gävleborg en utställning för att ställa ut på Eko-Torget, Wij Trädgårdar i Ockelbo. Utställningen var en hyllning till skogens liv och skönhet och ordet om den började spridas. När det således var dags att plocka ner den för säsongen hade den redan en ny utställningslokal att ta vägen till. Det ledde till diskussioner, vilka mynnade ut i att Gävleborgs länsförbund sökte och fick medel från Strangells stiftelse för att kunna köpa in utställningen och på så sätt ge den evigt liv. I och med detta finns det nu även idéer om att bygga vidare på utställningen allteftersom.

Vill du att den ska besöka din ort? Hör i sådant fall av dig till kansli.gavledala@naturskyddsforeningen.se Dalarna är också inkluderade i detta erbjudande.

Tanken är att vid varje utställningsplats involvera berörd lokalförening/krets, men det är endast ett erbjudande inget krav. För fler bilder från utställningen se, <https://www.facebook.com/skogsgruppengavleborg/>

OBS! För att det ska vara tids- och resurseffektivt bör utställningen sitta uppe i ungefär två månader. Det är med ideella krafter utställningen transporteras, sätts upp och tas ner.

En seger för naturvården

Det händer mycket i skogskampen i Sverige och ofta kan det kännas hopplöst. Men just nu finns tillfälle att fira! En helt färsk dom från Svea hovrätt har gett Stjärnsunds skogsgrupp och Naturskyddsföreningen Dalarna rätt i sex överklaganden gällande artskyddsdispenser. Detta innebär att inga skogsägare numera kan beviljas dispenser från länsstyrelsen för att kalavverka skogar med fridlysta rödlistade arter. Fram till nu har sådana dispenser beviljats per automatik. Det är för tidigt att säga vad detta kommer att leda till för åtgärder från regeringen, men just nu är det glasklart att en ny praxis gäller. Domen är en enorm seger för naturvården!

Jan Darpö, professor emeritus i miljörett, presenterade nyligen en analys av överklaganden rörande artskydd i skogsbruket. Enligt Darpös sammanställning får miljöorganisationer rätt mot Skogsstyrelsen i tre av fyra fall, vilket är ett "kraftfullt underkännande av myndighetens hantering". Även mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätt dömer ut Skogsstyrelsens arbete och skriver i en färsk dom att myndigheten "generellt och medvetet" ignorerar viktiga delar av den svenska miljölagstiftningen. Ett skrämmande resultat. Det är helt absurt att vi ideella naturvårdare ska behöva lära oss att skriva överklaganden för att få en myndighet att utföra sitt uppdrag.

"Vi lever i en absurd tid"

Inventering pågår. Från vänster Fanny, Annelie och Phillip.
Foto: Isabelle Strengbom

Men vi lever i en absurd tid och tyvärr är rättsvägen just nu det mest effektiva sättet att stoppa avverkningar av skyddsvärda skogar.

Det är en tveeggad utveckling som pågår i Sverige, samtidigt som regeringen gör allt för att främja det industriella skogsbruket och skrota naturvården, har flera domar fattats till naturvårdens fördel. Dessa ärenden har främst drivits genom ideella föreningars överklaganden, där privatpersoner har lagt ner ofantligt mycket obetalt arbete. Och vi måste hjälpas åt för att orka fortsätta. Grunden för det juridiska arbetet är och förblir kärleken till skogen och att vi fortsätter att kartlägga alla dess naturvärden.

**Annelie Hilmerby, Philipp Weiss & Fanny Westling,
Stjärnsunds skogsgrupp**

Skogsträff med alerta diskussioner

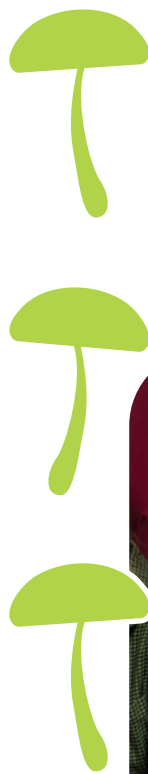
Philipp Weiss berättade senaste nytt vad gäller överklaganden/domar och Mattias Ahlstedt om det regionala skogsprogrammet. Deltagarna fick komma med idéer till verksamhet – och som det sprudlade. Lindsbergs Kursgård planerar flera kurser under året som länsförbundet stöttar. Efter träffen startades en Facebook-grupp "Skogs-nätverket Dalarna" <https://www.facebook.com/groups/1126874011785381> Och här kan man anmäla sig till undergrupper inom skogs-nätverket:

https://docs.google.com/forms/d/13dcr0aYTvpf1S-j6mUBw_DJZr0tn5nGBEwiJgV5fvQgI

Ann-Britt visar upp Dalarnas Botaniska Sälls-kaps riktiga praktverk "Hotade och sällsynta svampar i Dalarna" på 1100 sidor och 3,5 kg(!) som visades på träffen. Köp den via dalafloran.se
Foto: Lillian Lundin

Debattartiklar i DD

Naturskyddsföreningen Dalarna har en artikelserie i Dala-Demokraten. Först ut var länsordförande Mattias Ahlstedt som skrev om fjällen, sen följde Filip Sundal, Fridays for future i Avesta, som skrev om stoltheten i att vara klimataktivist och senast Bisse Falk om kärleken till lodjuren och det absurda i att jaga en fridlyst art.

Vattenintresserade förena er!

Länge har vi i Gävle-Dala Havs- och sötvattengrupp längtat efter ett uppsving och fler intresserade liksom mer aktiviteter. Hur bra det än är med deltagande i vattenråd, omprovningar av vattenkraft och att svara på remisser kan det tära en smula engagemanget att aldrig komma i kontakt med det en brinner för, nämligen vattnet. Nu är detta på väg att förändras och detta mycket tack vare Mia Svedäng vid rikskansliet samt Ljusnan-Voxnans vattenvårdsförbund. Det har nu bildats ett Voxnan nätverk, vilket hade sin första träff den 27 januari då framförallt kretsaktiva inom avrinningsområdet deltog, men det fanns även representanter från Biosfärområde Voxnadalen och Nedre Dalälven liksom Älvräddarna m.fl.

Självklart var också Ljusnan-Voxnans vattenvårdsförbund på plats och berättade om vad som har gjorts hitintills och vad som är på gång. Den 24–25 februari var det därtill nationell Havs- och vattennätverksträff i Gävle med vattenintresserade från hela landet och det blev en mycket rolig och givande tillställning. Särskilt glädjande var det också att representationen från Gävle var hög så Gävle-Dala Havs- och sötvattengrupp kunde hålla fanan i topp. Vill du också vara med? Hör av dig till kansli.gavledala@naturskyddsforeningen.se och bli med på gruppens mejlsändlista. Vi hoppas på en händelserik vår & sommar!

En guidad vandring längs Gavleån med länsfiskekonsulent Kalle Gullberg var en härlig inledning på den nationella Havs- och vattennätverksträffen. Foto: Jenny Olsson

Järvspår, snöskor och sol

I början av februari hölls en mer än fulltecknad spårningskurs i Gyllbergen. Deltagarna fick en härlig dag i solskenet, på turskidor eller snöskor, med spår av bl a järv, mård, skogshare, älg, tjäder och ekorre. Ledare med den äran var Emil V Nilsson med hjälp av Johan Hedberg. På Naturskyddsföreningen Dalarnas hemsida hittar du en sammanfattning av teoridelen.

Spårlopa av järv var nästan det första deltagarna såg. Foto: Lillian Lundin

Vargens dag

Den fjärde februari är vargens dag och i år firade Naturskyddsföreningen Gävleborg med dess viltvårdsgrupp den tillsammans med Svenska Rovdjursföreningen med dess barn- och ungdomsgrupp. Platsen för firandet var Gysinge inne och utanför naturum samt nere vid Färnebofjärdens nationalparks huvudentré och vädret var på topp dagen till ära. Uppskattningsvis deltog 50 vuxna och ett antal barn gjorde tassavtryck, tipspromenad, gissade vems bajs. Några av dem blev också ansiktsmålade till vänliga vargar. Föreningarna bjöd på (vegansk) korv med bröd och ekologiska tillbehör. Upplevelsen av dagen var positiv, att få göra något mer konkret för våra rovdjur och särskilt den arma vargen med oförtjänt dåligt rykte samt att diskutera rovdjursfrågor med människor under avslappnade former.

Tassavtryck pågår under Vargens dag. Foto: Lotta Hellström

Du kan också engagera dig för våra rovdjur. Att anordna en rolig aktivitet där fakta kring våra rovdjur ingår är ett exempel. Att som ideell vara med och hjälpa till med uppsättning av rovdjursavvisande stängsel är en annan mycket värdefull och konkret insats för rovdjuren. Låter det intressant? Anmäl ditt intresse till stängselordnare Per Axell: per.axell@rovdjur.se Läs mer om vikten av rovdjursstängsel via: <https://rovdjur.se/stangsel/volontarer/>

Lennart Risberg. Foto: Barbro Risberg

Barbro Risberg. Foto: Lennart Risberg

Två av Gävleborgs mest idoga eldsjälar går i föreningspension

Vid Hofors-Torsåkerkretsens årsmöte den 6 mars i år drog sig Barbro och Lennart Risberg tillbaka från dess styrelse. Föreningen bildades 1975 med Sören Sundberg som den förste ordföranden och Barbro var med i styrelsen redan från start. Det dröjde dock två år innan hon tog på sig ordförandeposten. Styrelseledamoten Stig Björk var också varit med från början och efter några år kom även Barbros man Lennart in i styrelsen. Från början kände de inte till så mycket om Hofors kommuns natur och miljö, men satte 1978 igång med en inventering av kommunen, där de bad allmänheten komma in med tips. En del av de områden de då fick tips om är numera naturreservat såsom Solbergadalen, Surtjärn, Söderåsen (mindre del) liksom Bredmossen och Köpmanmossen där de delvis medverkade i tillblivelsen. Ängen vid Fäbods i Östansjö är ytterligare ett naturreservat som kretsen har bidragit till att det bildades. Detta efter att under 26 år ha hjälpt markägaren Arne Persson med slåttern där.

Under åren har Barbro & Lennart bidragit till kunskap om natur och arter i kommunen. De har haft många utflykter och vandringar för sina medlemmar liksom andra intresserade. De har bjudit in till dessa genom att skicka ut kretsens programblad, vilket också har innehållit artiklar om natur och miljö. Under vintrarna har de haft bildvisningar och föreläsningar. Barbro uppskattar i kretsens senaste programblad att om de:

"i snitt under de här åren haft tio aktiviteter per år (bildvisningar, föreläsningar, utflykter, vandringar) så blir det tillsammans nära 500 stycken!"

Barbro beskriver i kretsens programblad att det under de här åren alltid har handlat om att se framåt och att de, med det kunskapsunderlag de har samlat genom åren, har det lättare att föra fram argument när det gäller att skydda natur från exploatering. Vidare skriver Barbro att det behövs mer nu än någonsin då Hofors kommuns sista naturskogar försvinner i rask takt. Det kretsen jobbar med för tillfället är två av Söderåsens artrika naturskogar. För ett tag sedan verkade det som att de var nära att lyckas, men nu ser det åter mörkt ut för att vi ska få ha dem kvar. Där anser kretsen med Barbro i spetsen förstås att samhället gjort fel prioriteringar. Hofors har länge berömt sig av att ha vacker natur, men Barbro tror inte att någon räknar alla kalhyggen eller skogsplanteringar dit. Därefter konstaterar hon att det inte råder brist på arbetsuppgifter för naturvårdare, men att hon och Lennart nu med ålders rätt drar sig tillbaka för att få mera tid njuta av den natur de har hemma och i övriga landet. De önskar alla som fortsatt arbetar för vår natur framgång och lycka till och tackar för den fina gemenskap de har fått uppleva i föreningen.

Tack för era ovärderliga insatser, Barbro och Lennart Risberg, säger vi!

Mångfaldens trädgård

Naturskyddsföreningen Mora har sökt och erhållit projektstöd på 3 miljoner från Arvsfonden för att starta en skogsträdgård (en perenn trädgård som efterliknar skogen i struktur och mångfald), i 3 år med start i januari 2024. Trädgården kommer att anläggas på Mora Folkhögskola och Zorns Gammelgårds mark.

– Målgruppen är äldre och pensionärer i Mora (65+), men alla som är intresserade av projektet att odla tillsammans är välkomna att höra av sig till mig, hälsar projektledaren Lisa Goude (elvi.gustavsson@gmail.com). Vi anordnar studiecirkel tillsammans med Studieförbundet, där vi lär oss om skogsträdgården tillsammans för att sedan testa i trädgården på Folkhögskolan och för att ta med kunskap hem och sprida vidare till andra.

För mer info, kolla in "Mångfaldens trädgård Mora" på Facebook eller Naturskyddsföreningen Moras webb, fliken Mångfaldens trädgård.

Lisa Goude under stormöte på Mora bibliotek. Foto: Lillian Lundin

Ängssvampkurs med rara fynd

När vi bestämde oss för att köra en kurs i ängssvampar så hoppades vi på flyt med vädret för att det skulle finnas svamp, och det blev över förväntan. Vi fick en fantastisk höst med rikligt med ängssvampar.

Hade fått ihop en grupp på 12 deltagare som, med litteratur från Länsstyrelsen i Dalarna som har tryckt upp en liten trevlig bok om just ängssvampar, drog iväg på upptäcktsfärd.

Vi besökte sex olika lokaler, en i Gästrikland och fem i Hälsingland. På tre av dessa lokaler gjorde vi helt fantastiska fynd av flera nya arter för landskapet och länet som inte var rapporterade tidigare. Flera arter var även rödlistade och tre stycken blev de nordligaste fynden i landet!

Nyfiken som jag är så var jag tvungen att åka hem till en som berättade att det fanns en konstig svamp i trädgården. Låg på marken denna blöta eftermiddag och fotade samt tog med exemplar för att artbestämma. Blev tvungen att skicka till två personer för hjälp med mikro-

Studieförbundet tipsar!

Tusen trädgårdar 30 juni

Tusen Trädgårdar är Sveriges största trädgårdsvisning. Under en och samma dag öppnar mängder med trädgårdsälskare över hela landet sina grindar för nyfikna gäster. Förra året 4200 st! Tema för 2024 är självhushållning/ätbar trädgård. Läs mer via QR-koden.

Tips till dig som ideell: Var gärna med i någon trädgård med t ex Rädda bina-material.

Föreläsningsserie i samband med Tusen trädgårdar

Under våren bjuder vi på spännande föreläsningar som erbjuder deltagarna en unik möjlighet att lära sig om hållbar odling, biologisk mångfald och självhushållning. Samtliga föreläsningar är gratis och sänds direkt via Teams. Läs mer via QR-koden.

- **2/5 Att odla på balkong och koloni**

Föreläsare: Soha El Masri, Kolonist och balkongodlare, odlar i zon 1.

- **23/5 Hur får en nybörjare igång sin odling med bristande resurser?** Föreläsare: Sanna Wikström,

Från SVT:s Drömträdgården, odlar i zon 6

Grön jordtunga på min egen mark fick mig att sväva på moln av lycka. Foto: Stefan Olander

skopering. Blev måttligt överraskad när jag fick svar, en jordtunga som heter *Microglossum pratense*. Detta var det andra fyndet i Sverige, helt fantastiskt!

Det fynd som jag kom att älska mest var nog de gröna jordtungorna som kom på min äng hemma hos mig, ett par hundra på några kvadratmeter. Vi har planer på att fortsätta till hösten, för nu har vi blodad tand. Är det någon som vill vara med, så anmäl intresse till mig. Stefan Olander, 0705-69 26 90 eller skalensfabod@gmail.com

Alla är hjärtligt välkomna på alla aktiviteter! Se mer info på resp. krets hemsida och/eller sociala medier.

21/4 DALARNA Länsstämma på Sollerön i Mora.

22/4 MORA Föreläsning med "Peter i Bettna" om att bygga jord med bokashi. Biblioteket kl 18.

27/4 MORA Modevisning med Mora Köpstad på gågatan, därefter Klädbyttardag på Mora Folkhögskola kl 13–15 med utställning och fikaservering. Inlämning tors och fre kl 16–18 eller på lördagen. Berit: 025-09 42 42 Jessica: 025-09 42 44

27/4 ORSA Klädbyttardag Orsa församlingshem kl 11–14. Inlämning: fre kl 13–15 och lör kl 10–11. Kontakt: Drändj Karin Berglund 0250-55 24 82 och Ingegerd Kaptens 0768-51 47 88. Hansensgården Skattungbyn kl 11–14. Parkering vid majstången. Kontakt Maja Kjellerås 0708-16 22 69.

27/4 VÄSTERBERGSLAGEN Klädbyttardag Smedjebackens Folkets Hus 11–14. Kontakt victoria.afzelius@smedjebacken.se, 0707-76 71 93

27/4 FALUN Klädbyte i Kristineskolans gymnastiksal. Obs: Inlämning endast på lördag, kl 9–11. Byte: kl 11.30–13.00, max 5 fina och rena plagg (inga barnkläder). Fika på Kristinegården kl 9.30–13.30. Utställning, syjunta och pyssel med textil. Kontakt: Christine Riedwyl, 0702-95 51 60

Klädbyttardag i Mora. Foto: Lillian Lundin

27/4 och framåt ORSA Naturvård på våra ängar Vi hjälps åt att städa och röja. 27 apr Brändan i Åberga, 4 maj Frisks äng Bjus, 11 maj Grafskäng-

et Skattungbyn, 25 maj Hällbergs fäbodan med gökotta, 1 juni Skräddar Djurberga fäbod. Ledare: Roland Öjeskog 070 2 455 375 och Håkan Rundström 0706-65 13 85. Samling på resp äng kl 9.

28/4 och framåt ORSA Allmogeåkern på Brantudden: 28 apr vårbruk, 18 & 19 maj, sådagar, 4 juni & 2 juli trädgårdsarbete, 17 aug, 14 & 28 sept skördedagar. Samling 9 alla dagar. Ledare: Roland Öjeskog 0702-45 53 75

28/4 GAGNEF Vägskälets naturreservat i Leksand efter vägen mot Dala-Järna. Ca 2 km utan stora höjdskillnader. Samling ICA Gagnefshallen kl 9. Ledare: Yngve Perjons och Pelle Florell 0703-28 23 83.

Maj/juni MORA Cykelinspiration Visning, träff, samtal och erfarenhetsutbyte med cyklar, elcyklar, låd- och lastcyklar och vagnar m.m.

5/5 ORSA Fågelskådningens dag. Lindängens naturreservat vid fågelplattformen kl 8–11. Medtag fika. Inställt vid regn. Kontakt: Per Ax 0703-06 89 77

5/5 FALUN Fagning av stadsparkens ängen ca kl 10–14. Vi bjuder på fika! Kontakt: Niklas Trogen, 0706-43 71 35

9/5 GAGNEF Kristi Himmelfärdsdag firar vi genom att åka till Limsjön i Leksand. Du behöver inte stövlar, men tänk på att det är kallt att stå stilla i ett fågeltorn. Samling ICA Gagnefshallen kl 8. Kontaktperson: Åke Tidigs 0768-24 73 29.

11–12/5 Lavkurs med Nicklas Johansson <https://www.lindsberg.org/>

11-12/5 LEKSAND Trädgårdsmässan i Tällberg. Besök Studieförbundet och Naturskyddsföreningens monter om Rädda bina och projekt Mångfaldens Trädgård bl. a. <https://www.tradgardochhantverk.se/>

12/5 FALUN Fagning av ängen i Sågsbo, ca kl 10–14. Föreningen bjuder på fika. Samåkning kl 9.30 från Falun, P vid Musik i Dalarna, Nybrog. 12 eller

kom direkt till ängen kl 10, Sågsbo 34. Kontakt: Mattias Ahlstedt, 0730-39 54 61

Någon av dagarna 13–17/5 MORA Studieresa till Skogsträdgården i Stjärnsund Lisa: elvi.gustavsson@gmail.com, 0704-64 63 90

17–19/5 MORA Fröfestival på Sollerön med bl. a. info om Mångfaldens trädgård, föreläsningar av Agneta Magnusson och Farbror Grön 18/5. Mer info FB: "Fröfestival Sollerön 2024".

18/5 ORSA Vi besöker en av Unnåns finaste svämskogar strax norr om Danielsänget. Spår i träden efter islossningar bakåt i tiden, lågor med flera rödlistade vedsvampar. Medtag matsäck. Samling vid Willys P 10. Kontakt Peter Turander 0766-71 08 19

19/5 RÄTTVIK Glisstjärnsdagen. Samling vid Glisstjärns fågeltorn kl 9. Kontaktperson Christer Larsen, 0703-06 46 19.

22/5 el dyl FALUN Någon kväll v. 21 är det dags att ta en titt på större vattensalamanderns parningsbestyr. Utflykt med Pär Karlsson, kommunbiolog, som guide. Vi bestämmer dag, tid och plats så sent som möjligt. Salamandern är kinkig med vädret. En stark pann-/ficklampa kan vara bra att ha med sig. Håll utkik på vår hemsida! Kontakt: Eva Bååth-Holmqvist, 0706-81 1949

22/5 VÄSTERBERGSLAGEN Lupingrävning efter cykelbanan vid Skuthamn, Ludvika. Samling vid P mitt emot Hammarbackens återvinning. Medtag jordgrep och skyddsväst. Kl 10–13. Kontakt Monika Utter 0705-81 34 60

22/5 VÄSTERBERGSLAGEN Naturvandring på Högberget med Janolof Hermansson 18. Samling vid P vid gamla skidbacken.

26/5 GAGNEF Mors dag börjar vi vid Mojesjön. Vi vandrar ca 4 km runt sjön. Grova skor eller stövlar är lämpligt. Samling Moje bystuga kl 6. Ledare: Ragnar Nyberg 0705-40 62 96 och Jan Forsmark.

26/5 VANSBRO Aktivitet på Sagostigen Snöån, Dala Järna.

Tidigt i juni MORA Skräpplockning från vattnet Vi plockar skräp ur vattnet från kanot eller båt i Saxviken/Tingsnäs i Mora.

5/6 ORSA Naturnatten firar vi på Näsudden. Samåkning från Willys parkering kl 20.30 till Fredshammar. Ta med korv att grilla. Tälta gärna. Kontakt: Birgitta Blomberg Quintino, 0767-86 21 50

5/6 GAGNEF Österfors. Naturnatta firar vi genom att vandra i det omväxlande naturområdet Gråda kanal och Skäggnäset vid älven i Österfors. Samling ICA Gagnefshallen kl 20 eller vägskälet i början av byn 20.10. Kontaktperson: Åke Tidigs 0768-24 73 29.

5/6 RÄTTVIK Naturnatta. Utflykt till kommunens senaste naturreservat Östra Gisslarbodlöten. Samling vid Torget i Rättvik kl 17 för samåkning. Ta med matsäck. Kontaktperson Christer Larsen, 0703-06 46 19. Samarr. med Voxnadalen.

6/6 VÄSTERBERGSLAGEN Lupinbekämpning vid Storslätten mellan Saxhyttan och Tuna Hästberg. Start kl 10. Kontakt: Bengt Lundborg 0705-81 85 83

Rödfransad björnsninnare. Foto: Jenny Olsson

8/6 ORSA Skåda dagfjärilar med Felix Fotling på lämplig äng. Samåkning från Willys parkering kl 14. Ledare: Roland Öjeskog 0702-45 53 75

14–16/6 FALUN Ängskurs med Stefan Olander. Deltagaravgift 1 700 kr.

GÄVLEBORG

April/maj SÖDERHAMN Öppet vid Ålsjön lördagar kl 10–14, först när det går att ta sig från E4-parkeeringen till stugan. Utställning och fikaförsäljning. Christina Åström, 0702-02 47 32, soderhamn@naturskyddsforeningen.se

GÄVLE Natursnokarna träffas på f.m. sista söndagen i varje månad. Mer info: FB Natursnokar i Gävle. Kontaktperson: Åsa Larsson asa.l.larsson@gmail.com

Följ med Naturskyddsföreningen Bollnäs – Upptäck naturen i din närhet!

Du kan anmäla dig till alla fyra teman eller välja ut ett tema som intresserar dig. Kostnad: 100 kr/tema och person. Tid: ca 2–3 timmar/gång. Max 12 pers/grupp.

April–maj, tema 1: Lär dig om våra vanligaste vårfåglar i skog och sjö. Besök i fågeltornen vid Kyrkbytjärn Kilafors, Mödånge Bollnäs, skåda nattsångare m.m. Möjlighet till lån av tubkikare. 2–3 träffar med ornitologerna Åke Kvick och Per-Erik Modd.

Maj–juni, tema 2: Flora och Naturens skafferi. Lär dig våra vanliga växter och hur man använder dem som krydda och i matlagning. 2–3 träffar med Torbjörn Alsing från Naturskyddsföreningen Bollnäs.

Juni–juli, tema 3: Fjärilar och insekter. Upptäck de vanligaste arterna i vår närmiljö. 2–3 träffar med fjärilsexpert Kjell Trosell.

Juli–september, tema 4: Svamp. Lär dig våra vanligaste svampar och matsvampar, introduktionskurs. Två träffar med svampkonsulent Monica Svensson.

Anmälan till tobias.halvarsson@studieframjandet.se eller 0761-25 96 28

V 14 VOXNADALEN Kläd- och prylbyttardag.

17/4 HOFORS Restaurering av skogar och fröbanker – positiva exempel från en indisk resa. Maj-Lis Koivisto och Steve Hinton visar bilder och berättar. Björkhagsskolan kl 19. Vi bjuder på fika. Ta gärna med egen mugg.

18/4 GÄVLE "Större än du nånsin tror, Klimat-krisen och den nödvändiga omställningen". Föreläsning med Staffan Laestadius, prof. vid KTH, kl 18 på Gävle Konstcentrum/Silvanum. Samarr med många organisationer.

18/4 BOLLNÄS Café Planet kl 18.30–20 på Studieförbundet, Vågg 9. Anmälan till bollnas@studieframjandet.se eller 027-82 40 70.

Prel 20/4 GÄVLE BytaGrejerDag, Lilla Retortern vid Gasklockorna, Atlasg 3. Mer info kretsens hemsida och <https://www.facebook.com/bytagrejerdag>

20/4 NORDANSTIG Vårfåglar Samling: Brandstationen Jättendal kl 8:30. Vi gör en rundtur för att se vilka vårfåglar som anlant. Sånglärkor och tofsvipor lär ha kommit, kanske är åkrarna fulla med gäss och svanar. Ta med fika och kikare om du har. Kontakt: Johan Myhrer 0702-43 15 33

27/4 BOLLNÄS Klädbyttardag Kulturhuset, Peter Stormaresalen. Ta med dig 5–10 plagg, för varje plagg får du en biljett som du sedan kan byta till ett nytt plagg. Inlämning kl 11–12, byte 13–15.

27/4 DELLENBYGDEN Klädbyttardag på Tingshuset i Delsbo 11–14. Gratis fika för medlemmar. Mer info på Facebook eller kontakta Eleonor Johansson 0765-73 94 34.

27/4 VOXNADALEN/BOLLNÄS Vårfåglar vid Sässmanområdet med Bollnäs Fågelklubb. Samling vid Circle K i Bollnäs kl 05.55, reningsverket i Edsbyn kl 06.30. Per-Erik 0730-55 31 90. Ledare: Anders Delander, Bollnäs Fågelklubb.

27/4 SÖDERHAMN Vandring i Trönö, guide Alf Pallin. Samling kl 10 Trönö centrum, mitt emot kyrkan. Kontakt: Christina Åström 0702-02 47 32 eller Alf Pallin 0702-47 44 20

28/4 GÄVLE Fagning Storåkersbacken kl 10–15. Samåkning från Konserthuset kl 9.30. Det går en buss från Rådhuset kl 10:15 – vi kan plocka upp folk vid hållplatsen vid gamla E4an, förutsatt att de anmält att de kommer, och att de fått bekräftelse av oss för upphämtning. Kontakt: Denise Fahlander, 0706-46 10 42, nizanfahlander@gmail.com

Maj GÄVLE Politikerdialog inför EU-valet planeras, håll utkik efter datum!

Maj/juni HANEBO Aktiviteter vid Rönningstugan bl.a. städning efter upprustning av altan och skorsten samt en liten invigningsfest. Se sociala medier. Alla är välkomna! Kent 0703-50 19 92

1/5 LJUSDAL Fågelutflykt på Kläppaängarna. Samling kl 6 på parkeringen vid Ljusdals golfbana. Ledare: Tony Persson, 0705-34 19 96. Ta med kikare, fika och varma kläder.

4/5 GÄVLE Diskutera med oss, vi har bord vid samråd Nyhamn.

Foto: Unsplash

4/5 HOFORS Fågeltornskampen. Ett lag står i fågeltornet vid Bysjön mellan kl 05 och 13 och noterar alla fågelarter vi ser och hör. Du är välkommen att vara med ett tag och ta del av vad vi ser. Även om det är en tävling så har vi absolut tid att prata.

4/5 VOXNADALEN Fågeltornskampen i samarbete med Bollnäs Fågelklubb kl 05–13. Kom och gå som du vill till fågeltornet vid Muckeltjärn i Sässmanområdet. Info: Anders Delander 0738-41 33 13.

4/5 HANEBO Fågeltornskampen kl 05–13. Kom och gå som du vill till fågeltornet vid Kyrkbyttjärn i Kilafors. Arr Bollnäs Fågelklubb. Info: Per-Erik, 0730-55 31 90.

5/5 DELLENBYGDEN Natursnoksträff nr 2, tema VÅR. Ca 10–12.30 . Mer info kommer på facebook.

6/5, 13/5 och 20/5 DELLENBYGDEN Tre vårkvällar med fågelutflykter. Lyssna och spana efter fåglar tillsammans. Ta gärna med fika och kikare. Kl 18 samling vid Ede skola. Mer info på Facebook eller kontakta Mats-Åke Hall 0703-84 05 44

7/5 NORDANSTIG Ornskärpen Samling: Reningsverket Strömsbruk kl 18. Ta med fika! Bra skor är en fördel och egen kikare får gärna tas med. Kontakt: Ragnar Svensson 0703-92 40 29, Johan Myhrer 0702-43 15 33

9/5 BOLLNÄS Vårfåglar vid Mödänge våtmark. Samarr. med Bollnäs Fågelklubb. Samling vid Circle K i Bollnäs kl 08.30. Info. Åke 0708-23 76 64 eller Per-Erik 0730-55 31 90.

Mödänge våtmark. Foto: Jenny Olsson

16/5 BOLLNÄS Café Planet, 18.30–19. Studieförbundet, Våggatan 9. Lina Schols berättar om sin småskaliga grönsaksodling, sedan tid för fika och samtal. Anmälan till bollnas@studieforamjandet.se eller 027-82 40 70.

18/5 NORDANSTIG Biologiska mångfaldens dag. Plats: Vallenbodarna, Gnarp kl 10. Vi ägnar dagen åt att försöka se hur många arter vi kan hitta i området under en så kallad *Bioblitz*. Vi tittar på allt från fåglar och småkryp till mossor, lavar och kärlväxter och försöker artbestämma dessa så noggrant som möjligt för rapportering i Artportalen. Kanske är du en fena på humlor, daggkåpor eller dagsländor? Har du ett särskilt intresseområde är du mer än välkommen att bidra! Annars har vi en trevlig dag i sällskap av många arter. Medtag eget fika/lunch. Kontakt: Johan Myhrer 0702-43 15 33.

25/5 SÖDERHAMN Biologiska Mångfaldens Dag Ålsjön. Aktiviteter för barn och vuxna. Samling kl 10 vid parkeringen för den som vill bli guidad till gamla tornet. Öppet vid Ålsjöstugan 10–15.

1/6 SÖDERHAMN Heldagsutflykt till Ysberget/ Laxtjärnsberget med guide Ove Larsson. Samling på P ner mot ån vid Sveabiografen kl. 9.30. Ta med matsäck för hela dagen och lämpliga kläder. Kontakt: Christina Åström 0702-02 47 32, Ove Larsson 0722-34 41 58.

5/6 DELLENBYGDEN Blomstervandring, samling kl 18 vid Ede skola. Ta gärna med fika, frågor och flora. Mer info på Facebook.

Mosippor. Foto: Ingegerd Kaptens

5/6 SÖDERHAMN Hållbarhetsdag på CFL. Fika, föreläsningar och diskussioner om hållbar utveckling inom kommunens verksamhet, odling och gemenskaper med fokus på goda exempel i närområdet. Mer info och anmälan på <https://soderhamnsbygder.se/engagemang/arrangemang/>

5/6 BOLLNÄS Naturnatten med nattsångare. Samarr. med Bollnäs Fågelklubb. Samling vid Circle K i Bollnäs kl 22. Åke 0708-23 76 64 eller Per-Erik 0730-55 31 90.

5/6 VOXNA DALEN Naturnatten, se Rättvikskretsen.

5/6 NORDANSTIG Naturnatten Plats: Holm, Strömsbruk kl 20. I år besöker vi det anrika Holm med sina fornlämningar och vackra natur. Kanske ser vi någon av uttrarna i området eller den sällsynta kungsfiskaren svirra förbi över vattenytan? Vi tänder eventuellt en brasa vid eldplatsen och njuter av sommarnatten. Ta med fika! Kontakt: Torsten Hansson 0702-65 70 44.

6/6 GÄVLE Vi finns på plats i Boulognerskogen med bland annat information inför EU-valet.

14–17/6 SANDVIKEN Lupinbekämpning för fjärde året i rad. Mer info kommer på hemsidan.

Foto från tidigare lupinbekämpning i Sandviken, kretsordförande Karin Sundqvist vaktar containern där lupinerna ska slängas. Foto: Jenny Olsson

14/6 LJUSDAL Nattsjungande fåglar. Samling kl 22.15 på parkeringen nedanför Ljusdals kyrka. Samåkning med bilar i trakterna av Ljusdal, Färila och Järvsö för att lyssna på nattaktiva fåglar. Bästa tiden är ungefär mellan kl 23 och 02. De som vill kan förstås avbryta och åka hem tidigare på natten. Ta med fika, ev. kikare, varma kläder och något att sitta på. Kontaktperson: Tony Persson, 0705-34 19 96.

Natursnokarna i Falun våren 2024

21 april – Tema: Fåglar. Nu har många flyttfåglar kommit tillbaka till Sverige. Vi kollar vilka, hur de ser ut och hur de låter. Stannfåglarna ordnar skattjakt! Ta med eget fika!

6 maj – Tema: Arter. Nu börjar blommorna slå ut. Insekterna jobbar för fullt för att vi ska få bär och frukt! Vi lär oss namnen på några nya arter. Naturfalken finns för den som vill testa sina artkunskaper. Ta med eget fika! Välkomna!

Vi träffas ovanför P till Rottneby Naturreservat kl 10 och håller på till 12 på samtliga träffar. Buss 152 mot Hosjö. Hållplats E16 Hälsingberg. Kontakt: Eva Bååth-Holmqvist, 0706-81 19 49

Natursnokarna i Järvsö våren 2024

Sön 5 maj Sanna. Vi kollar fåglar på holmarna.

Sön 2 juni Barnbacken på norrsidan av Öjeberget. Vi kollar lupiner och andra invasiva växter.

Natursnokarna i Järvsö träffas första söndagen i månaden kl. 11–13. Vi ses på olika ställen i Järvsö. Ta med eget fika. Kontakt: Anna Thunell 0706-24 13 50

Dessutom tänker vi starta en chattgrupp för att vem som helst i gruppen ska kunna initiera en naturträff med kort varsel. Vi kallar detta för "SPONTANSNOKAR" Kan t.ex. vara att gå ut och titta på de första humlorna.

Bli Natursnoksledare!

SnokGrund del 1

Digitalt via Teams kl. 10–14: 24 augusti eller 14 september.

SnokGrund del 2

Utomhus kl. 10–16: 7 september Umeå, 19 oktober Västerås

Kostnad: 500 kr för både del 1 och 2.

Läs mer och anmäl dig via QR-koden.

På gång i projektet Världens längsta blomsteräng

Nu börjar vi ladda inför vår- och sommarsäsongens arbete med att öka mängden blomrika vägkanter runt om i landet! I april kör vi en kickoff genom att hålla tre webinarier; för kretsar 10/4 vägföreningar/privatpersoner 17/4 pch för kommuner 23/4. De spelas in så om dagen/tiden inte passar finns det möjlighet att ta del av dem i efterhand.

Under våren släpps en webbrapport med fokus på kommuner. Rapporten innehåller massor med matnyttig information och tips för hur kommuner kan jobba med anpassad väggkantsskötsel för att öka blomrikedomen och gynna biologisk mångfald.

Vi uppmärksammar projektet i samband med Biologiska mångfaldens dag 22/5.

- Vi firar Fröets dag 30/8 med kretsaktiviteter runt om i landet

Kontaktperson: Hanna Kovac, projektkoordinator. hanna.kovac@naturskyddsforeningen.se

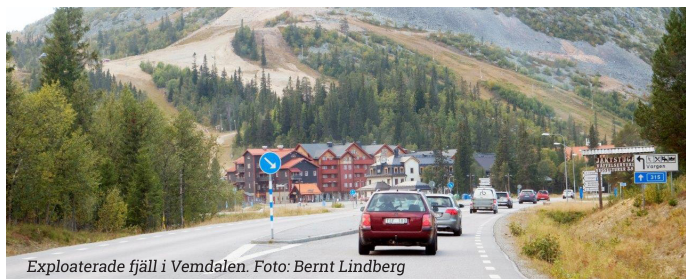
Läs mer om projektet: <https://www.naturskyddsforeningen.se/kampanj/varldens-langsta-blomsterang/>
Där finns även inspelade webinarier.

Fjällkonferens som gav mersmak

Det blev en lyckad dag med 55 deltagare, flera olika perspektiv och bra dialogklimat.

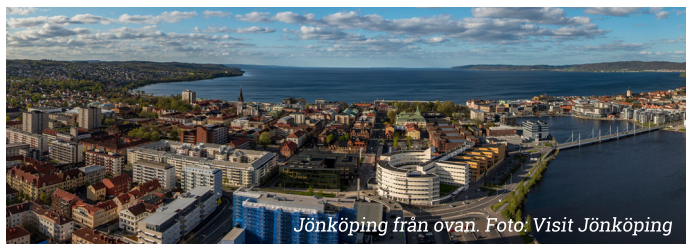
– Alla 22 som svarade på utvärderingen hade lärt sig något nytt och 73 % fick nya kontakter. Det är jättefina resultat, tycker Lillian Lundin på regionkansliet.

Föreläsarnas presentationer finns på Naturskyddsföreningen Dalarnas hemsida. Främst uppskattades inslagen från samerna om rennäringen, STF om begränsning av turism och ornitologerna om kungsörn. I en eventuell framtida konferens önskades mer framåtsyftande lösningsfokus och mer om skog.

Exploaterade fjäll i Vemdalen. Foto: Bernt Lindberg

Rikskonferens 3–5 maj Kulturhuset Spira i Jönköping

Jönköping från ovan. Foto: Visit Jönköping

Årets konferens har rubriken Skydda det som inte får försvinna. Samtal vid Vätterns strand, och bjuder på ett brett program. Konferensen är öppen för alla medlemmar, både för dig som varit aktiv länge och för dig som är ny i föreningen och vill hitta former för ditt engagemang. Läs mer och anmäl dig via: [Rikskonferens 2024](#) (naturskyddsforeningen.se)

Vårens kampanjer

Operation: Rädda bina 25 mars–12 maj

Utan bin och andra pollinatörer är vår matförsörjning hotad. Över 75 % av världens jordbruksgrödor är helt eller delvis beroende av att insektspollinering. Kemiska bekämpningsmedel är ett av de allvarligaste hoten mot bina – därför fortsätter vi att sätta fokus på det under 2024.

EU-valkampanj 8 april–23 juni

Det övergripande målet för Naturskyddsföreningens arbete inför EU-valet är att höja partiernas klimat- och miljöambitioner, både inför valet och i konkret politik under kommande mandatperiod. Vi vill också visa väljarna hur beslut på EU-nivå påverkar miljö- och klimatarbete lokalt i hela Sverige.

Stöd inför EU-valet

Riksföreningen kommer göra en bakåtblickande och framåtblickande granskning av EU-parlamentarikerna och deras partier. De erbjuder även stöd till lokalt arbete med EU-valet genom t ex en kampanjhandledning, lista på partiernas kandidater från länet, frågor och svar, insändarmallar, broschyrer och affischer samt möjlighet att söka projektpengar och eventuellt en valkompass.

Rikskansliet ordnar även webinarier varannan tisdag 6 februari till 23 april med teman som klimat, skog, jordbruk, hav och vatten samt övergripande. Läs mer och förbeställ material på Naturskyddsföreningens hemsida.

Ny medlem eller bara ny mejladress?

Vi ♥ mejladresser! Meddela din e-postadress till:

✉ medlem@naturskyddsforeningen.se

Ansvarig utgivare: Mattias Ahlstedt ✉ mattias.ahlstedt@naturskyddsforeningen.se

Redaktör: Jenny Olsson 0702-92 16 36

Kalendariet: Lillian Lundin 0702-73 91 55

Layout: Amanda Rosén

Utgivningsplan:

Manusstopp	28 april	4 aug	29 sept
Utgivning	14 juni	15 sept	15 nov

I samverkan med: